

Nr 117.

Kungl. Maj:ts proposition till riksdagen angående avstående av vissa delar av kronan såsom danaarv efter Matilda Sofia Jonsson, född Andersson, från Grönahögs socken tillfallna medel; given Stockholms slott den 28 februari 1941.

Kungl. Maj:t vill härmed, under återopande av bilagda utdrag av statsrådsprotokollet över finansärenden för denna dag, föreslå riksdagen att bifalla det förslag, om vars avlåtande till riksdagen föredragande departementschefen hemställt.

GUSTAF.

Ernst Wigforss.

Utdrag av protokollet över finansärenden, hållet inför Hans Maj:t Konungen i statsrådet å Stockholms slott den 28 februari 1941.

Närvarande:

Statsministern HANSSON, ministern för utrikes ärendena GÜNTHER, statsråden PEHRSSON-BRAMSTORP, WESTMAN, WIGFORSS, MÖLLER, ERIKSSON, BERGQUIST, ANDERSSON, DOMÖ, ROSANDER.

Chefen för finansdepartementet, statsrådet Wigforss, anför:

Matilda Sofia Jonsson, född Andersson, från Grönahögs socken, Älvsborgs län, vilken var född den 7 oktober 1847, avled den 18 juni 1923, efterlämnande, såvitt en efter henne den 1 september 1923 förrättad bouppteckning utvisar, såsom dödsbodelägare mannen Samuel Jonsson, född den 5 juli 1823, samt en son före äktenskapet Bengt Andersson, som vistades å känd ort i Nordamerika. Till god man för Bengt Andersson förordnade Kinds häradsrätt den 3 september 1923 lantbrukaren Gottfrid Andersson, Grönahög.

Sedan Samuel Jonsson avlidit den 5 juni 1925, förrättades den 7 februari

1927 arvskitte efter honom och Matilda Sofia Jonsson, varvid Bengt Andersson tillskiftades 3,911 kronor 33 öre.

Genom utslag den 12 november 1936, vilket vunnit laga kraft, förklarade Västra Njudungs tingslags häradsrätt, att Bengt Andersson, även kallad Bengt Anders Johannesson eller Nyqvist, från Hjälmseryds socken, Jönköpings län, skulle för död anses och att den 30 juni 1933 skulle antagas vara hans dödsdag.

Den 19 maj 1937 förrättades bouppteckning efter Bengt Andersson, vilken därvid uppgavs vara född den 6 mars 1869 och hava år 1889 utvandrat till Amerikas Förenta Stater. Bengt Andersson efterlämnade, såvitt av bouppteckningen framgår, icke någon arvsberättigad släkting. Behållningen i boet utgjorde enligt bouppteckningen 5,040 kronor 30 öre. Till god man att företräda allmänna arvsfondens rätt och intressen förordnade nämnda häradsrätt omförmälde Gottfrid Andersson.

Då Bengt Andersson, enligt vad verkställd utredning givit vid handen, icke gjort förbehåll om bibehållande av sin svenska medborgarrätt i enlighet med stadgandet i 7 § lagen den 1 oktober 1894 om förvärvande och förlust av medborgarerätt, kunde han vid tidpunkten för arvfallet efter Matilda Sofia Jonsson den 18 juni 1923 icke anses såsom svensk medborgare. På grund härav hade det enligt stadgandet i 15 kap. 2 § ärvdabalken ålegat honom att, därest han velat göra sin arvsrätt gällande, inom natt och år från dödsfallet i vederbörlig ordning anmäla sig till tagande av arv efter Matilda Sofia Jonsson. Han har emellertid, enligt vad utrönts, icke låtit sig avhöra, ej heller har i enlighet med nyssnämnda lagrum närmaste inländska arvingar inom tre månader från natt och år efter dödsfallet anmält sig till tagande av sagda arv. Som med anledning härav såväl Bengt Anderssons som närmaste inländska arvingars rätt till arv efter Matilda Sofia Jonsson förverkats och arvet i stället tillfallit kronan såsom danaarv, anmodade kammaradvokatfiskalsämbetet i skrivelse den 29 juni 1938 gode mannen att *dels* låta upprätta och inregistrera tillägg till den efter Bengt Andersson upprättade bouppteckningen, utvisande, att han förverkat sin arvsrätt efter modern, och att i anledning därav någon behållning i boet icke vore att anteckna, *dels ock* till ämbetet inkomma med redovisning för förvaltningen av den Bengt Andersson tillskiftade delen av kvarlåtenskapen efter Matilda Sofia Jonsson ävensom bevis, att behållningen av sagda kvarlåtenskap insatts å statsverkets giroräkning i riksbanken för statskontorets räkning med angivande att medlen tillkomme kronan såsom danaarv.

Sådant tillägg till förenämnda bouppteckning efter Bengt Andersson har upprättats den 4 augusti 1938 och vid Västra Njudungs tingslags häradsrätt inregistrerats den 1 september 1938, varjämte till statskontoret såsom kronan tillkommande danaarv efter Matilda Sofia Jonsson inlevererats ett belopp av 4,993 kronor 96 öre.

Med utlåtande den 22 februari 1938 har länsstyrelsen i Jönköpings län till finansdepartementet överlämnat särskilda till Kungl. Maj:t ställda skrifter, däri *dels* Alma Eleonora Elisabet Karlsson, född Björkman, Kiruna,

dels ock Anna Olivia Olsson, född Björkman, Näs, Näkten, vilka äro döttrar till Matilda Sofia Jonssons den 24 januari 1915 avlidna syster Lisa Karin Björkman, född Andersson, anhållit, att allmänna arvsfonden måtte till deras förmån av kvarlåtenskapen efter dödförklarade Bengt Andersson avstå så stort belopp, som skulle hava tillfallit dem, därest den före år 1929 gällande arvsordningen varit tillämplig.

Länsstyrelsen i Jönköpings län har vid sitt utlåtande fogat yttranden, av-givna den 26 november 1937 av länsstyrelsen i Jämtlands län i anledning av Anna Olivia Olssons ansökning och den 31 december 1937 av länsstyrelsen i Norrbottens län i anledning av Alma Eleonora Elisabet Karlssons ansökning.

Sedan omförmälda ansökningar den 2 mars 1938 remitterats till kammaradvokatfiskalsämbetet, har ämbetet med utlåtande den 19 juni 1940 överlämnat två till ämbetet insända, till Kungl. Maj:t ställda skrifter, däri nämnda sökande anhållit, att deras förut gjorda ansökningar i stället måtte gälla efterskänkande av kronans rätt till kvarlåtenskapen efter Bengt Anderssons moder Matilda Sofia Jonsson.

Därjämte har kammaradvokatfiskalsämbetet med sitt berörda utlåtande överlämnat en till Kungl. Maj:t ställd, av länsstyrelsen i Östergötlands län med yttrande av den 7 februari 1939 till ämbetet insänd skrift, däri Manne Vallentin Holmertz, Vadstena, Robert Holmertz, Motala, och Anna Elisabeth Johansson, född Holmertz, Linköping, samtliga barn till Matilda Sofia Jonssons den 9 december 1928 avlidna syster Anna Kristina Holmertz, född Andersson, anhållit, att dem måtte tillerkännas så stor del av kvarlåtenskapen efter Matilda Sofia Jonsson, som deras moder skulle hava erhållit, därest arvet efter Matilda Sofia Jonsson skiftats utan att viss del därav avsatts för Bengt Anderssons räkning.

Av i ärendet verkställd utredning framgår, att samtliga sökande befinna sig i små ekonomiska omständigheter, varjämte inhämtas, bland annat följande.

Alma Eleonora Elisabet Karlsson, född Björkman, är född 1882 och gift med gruvarbetaren Karl Herman Karlsson. Hon är sjuklig.

Anna Olivia Olsson, född Björkman, är född 1891 och gift med järnvägsarbetaren Olof Ragnar Bernhard Olsson. Makarna hava fyra döttrar, av vilka den äldsta är född 1914 och den yngsta 1921, samt en son, född 1925. Anna Olivia Olsson är sjuklig.

Manne Vallentin Holmertz är född 1876 och gift. Hans hustru är sjuklig. Han har innehaft anställning som montör hos Motala Ströms Kraft aktiebolags sekundärstation i Vadstena.

Robert Holmertz är född 1879 och gift. Hans hustru är invalid. Han är till yrket målare.

Anna Elisabeth Johansson, född Holmertz, är född 1884 och gift med muren Johan Oskar Johansson.

Tillika framgår av utredningen, att Lisa Karin Björkman och Anna Kristina Holmertz efterlämnat, den förra — förutom ovannämnda två barn — ytterligare ett barn och den senare — förutom förutnämnda tre barn — ytterligare tre barn.

Ansökningarna hava tillstyrkts av *vederbörande länsstyrelser*.

Kammaradvokatfiskalsämbetet har i sitt utlåtande anfört bland annat.

Samtliga sökande leva under blygsamma ekonomiska förhållanden. Där-
est sökandena icke av okunnighet försummat att inom laga tid anmäla sina
arvsanspråk i fråga om Matilda Sofia Jonssons kvarlåtenskap, skulle de va-
rit arvsberättigade efter henne. Ämbetet anser därför skäl föreligga för ett
efterskänkande till förmån för sökandena av så stor del av ifrågavarande
kvarlåtenskap, som skulle tillfallit sökandena, därest de behörigen gjort si-
na arvsanspråk gällande. I anledning härav hemställer ämbetet att Kungl.
Maj:t måtte i proposition till riksdagen föreslå riksdagen för sin del med-
giva, att av kronan såsom danaarv efter Matilda Sofia Jonsson tillfallna med-
len måtte till envar av sökandena Alma Eleonora Elisabet Karlsson, född
Björkman, och Anna Olivia Olsson, född Björkman, utbetalas $\frac{1}{6}$ samt till
envar av sökandena Manne Vallentin Holmertz, Robert Holmertz och Anna
Elisabeth Johansson, född Holmertz, $\frac{1}{12}$.

*Departements-
chefen.*

Även jag finner billighetsskäl tala för att någon del av ifrågavarande,
kronan såsom danaarv tillfallna kvarlåtenskap efterskänkes till förmån för
sökandena. I fråga om storleken av de andelar av kvarlåtenskapen, vilka böra
efterskänkas, är att märka, att enligt vid Matilda Sofia Jonssons död gällande
arvsbestämmelser skulle, därest arvsanspråk i enlighet med stadgandet i 15
kap. 2 § ärvdabalken av vederbörande anmälts, av de medel, om vilka nu är
fråga, sammanlagt allenast hälften hava tillkommit hennes år 1915 avlidna
syster Lisa Karin Björkmans barn samt hennes syster Anna Kristina Hol-
mertz. På grund härav och med hänsyn till i ärendet upplysta förhållanden
torde av förevarande, kronan såsom danaarv efter Matilda Sofia Jonsson till-
fallna medel böra avstås $\frac{1}{12}$ till vardera av Alma Eleonora Elisabet Karlsson,
född Björkman, och Anna Olivia Olsson, född Björkman, samt $\frac{1}{24}$ till en-
var av Manne Vallentin Holmertz, Robert Holmertz och Anna Elisabeth Jo-
hansson, född Holmertz.

Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen medgiva,

att av kronan såsom danaarv efter Matilda Sofia Jonsson,
född Andersson, från Grönahögs socken tillfallna medel må
avstås *dels* en tolfteedel till vardera av Alma Eleonora Elisa-
bet Karlsson, född Björkman, och Anna Olivia Olsson, född
Björkman, *dels ock* en tjugufjärdedel till envar av Manne Val-
lentin Holmertz, Robert Holmertz och Anna Elisabeth Jo-
hansson, född Holmertz.

Med bifall till denna av statsrådets övriga ledamöter
biträdda hemställan förordnar Hans Maj:t Konungen,
att proposition av den lydelse, bilaga vid detta protokoll
utvisar, skall avlåtas till riksdagen.

Ur protokollet:
Birger Öhman.